

Jozef Majerech – Mrzúch

historik Ilavy, publicista, odborník na cechovníctvo

95. výročie narodenia

* 10. 1. 1920 Ilava
+ 2. 8. 1999 Ilava

Tento rok si pripomíname 95. výročie narodenia významnej osobnosti mesta Ilava - historika, publicistu, odborníka na cechovníctvo

Jozefa Majerecha – Mrzúcha.

Jozef Majerech-Mrzúch bol uznávaným regionálnym historikom. Jeho záľubou bola predovšetkým história jeho rodného mesta Ilavy a jej okolia, ktorej venoval všetok svoj voľný čas.

Písal práce o dejinách cechovej remeselníckej výroby, spolupracoval pri viacerých akciách s Múzeom obchodu v Klobušiciach. Je autorom mnohých štúdií z minulosti ilavského hradu, mestských spoločenských organizácií. Svoje vedomosti rád odovzdával vďačným poslucháčom na prednáškach v kostole, či na besedách so žiakmi. Za priekopníku možno označiť napríklad prednášku o histórii kostola trinitárov v Ilave, ktorá sa uskutočnila priamo v chráme a dokázal účastníkom priblížiť nielen celkové dejiny tohto objektu, ale aj jednotlivých oltárov a obrazov. Má veľké zásluhy aj na zriadení múzea v meste a na jeho znovuobnovení v deväťdesiatych rokoch. Zozbieral množstvo historických údajov, trojrozmerného materiálu a archiválií. Vyzdvihnúť treba aj jeho podiel na príprave monografie *Ilavy (1991)* a jeho celoživotné dielo *Remeselnícke cechové organizácie na Slovensku (2000)* vydané až po jeho smrti.

Životopis

Jozef Majerech Mrzúch sa narodil 10. januára 1920 v Ilave, kde navštevoval ľudovú a meštiansku školu. U otca sa vyučil za hostinského, na základe čoho neskôr pracoval ako čašník. Od mladosti sa angažoval v kultúrno-spoločenskom a športovom živote mesta. V roku 1941 narukoval na základnú vojenskú službu do Podolínca, kde organizoval divadelné predstavenia, pracoval v odbore Matice slovenskej a redigoval posádkové noviny. Od začiatku vojenčiny si viedol denník, kde spomína aj na zajatecký tábor v Hamburgu. Po návrate domov začal pracovať v Stavebnom podniku Ilava. Neskôr v roku 1948 odišiel pracovať do Severoslovenských tehelní Žilina, nakoľko jeho otcovi odobrali koncesiu hostinca. Prešiel tam viacerými profesiami a skončil vo funkcii technického úradníka, čo ho zrejme priviedlo k záujmu o tehliarstvo a jeho históriu.

Už v roku 1950 začal zhromažďovať rôzne zmienky o histórii svojho mesta, tehliarskeho priemyslu a cechových organizácií. Jeho zbierky sa rozšírili nielen o písomné dokumenty, ale i o staré fotografie a predmety. Hoci patrili medzi historikov amatérov vždy sa usiloval o profesionálny prístup k histórii. V roku 1975 sa stal členom Slovenskej historickej spoločnosti pri SAV.

Tvorba

Bibliografia Majerechových-Mrzúchových prác je bohatá. Mnohé z nich zostali v rukopise, alebo poslúžili iným pri tvorbe ich diel. Bol spoluautorom monografie ***Ilava (1991)***, ako aj autorom mnohých štúdií o meste Ilava. Občanom Ilavy pripravil históriu najstaršieho rodu Ostrožičovcov, najstaršie dejiny remesiel Ilavy, jej hradu, školstva, pivovaru, divadelníctva v Ilave, cirkví a cirkevného školstva až do jeho poštátnenia v roku 1916 (***Barokový kostol rehole trinitárov v Ilave, Pivovar Ilava 1635-1985, Kronika sídliska Skala...***).

Tvorba Jozefa Majerecha-Mrzúcha nachádzajúca sa vo fonde Považskej knižnice v Považskej Bystrici:

- MAJERECH, Jozef, 1991. Cechy a manufaktúra. In: *Ilava*. Martin: Osveta, s. 79-100. ISBN 80-217-0249-4.
- MAJERECH-MRZÚCH, Jozef, 1992. „Ilavský pivovar“. In: *Múzeum obchodu Bulletin II*. Bratislava: múzeum obchodu, s. 33-39. ISBN 80-966945-0-2.
- MAJERECH-MRZÚCH, Jozef, 1996. Čo sa nedočítate ani v monografii. In: *Ilavský mesačník*. Roč. 2, č. 2, s. 2.
- MAJERECH-MRZÚCH, Jozef, 1996. Naši rodáci : Michal Kmoško. In: *Ilavský mesačník*. Roč. 2, č. 11-12, s. 4.

- MAJERECH, Jozef, 1996. Naši rodáci : MUDr. Rastislav Reháček. In: *Ilavský mesačnik*. Roč. 2, č. 9, s. 2.
- MAJERECH-MRZÚCH, Jozef, 2000. *Remeselnícke cechové organizácie na Slovensku*. Bratislava: Academic Electronic Press. ISBN 80-88880-37-8.

Jozef Majerech-Mrzúch odišiel v roku 1980 na dôchodok, ale naďalej rozvíjal svoju činnosť. Napísal viacero štúdií, bol dopisovateľom do Ilavských novín, aktívne pracoval v Miestnom odbore Matice slovenskej a v kultúrnej komisii pri MZ. Bol jedným zo zakladateľov Mestského múzea v Ilave so stálym prísunom nových písomných dokumentov a informácií. Zabezpečoval výstavy na kultúrno-spoločenské témy.

Ocenenia

Na základe jeho bohatej činnosti bol držiteľom mnohých ocenení. V roku 1981 bol ocenený od Osvety Martin za spoluautorstvo Monografie mesta Ilavy. Od výboru trenčianskej kníhtlačiarne a Trenčianskeho múzea získal pamätnú medailu. V roku 1995 prevzal od ústredia Združenia divadelných ochotníkov v Martine Čestné uznanie za celoživotnú prácu v ochotníckom divadle a Mestský úrad Ilava mu udelil Ďakovný list za jeho celoživotnú prácu v prospech mesta.

Jozef Majerech-Mrzúch zomrel v Ilave dňa 2. augusta 1999 vo veku 79 rokov a pripravovanú knihu o remeslách a remeselníkoch už nestihol vydať.

Kniha *Remeselnícke cechové organizácie na Slovensku (2000)*, vyšla až po jeho smrti. Prezentácia knihy sa konala pri príležitosti slávnostného odhalenia pamätnej tabule Jozefa Majerecha-Mrzúcha na budove Mestského múzea v Ilave v roku 2000.

Kniha *Remeselnícke cechové organizácie na Slovensku (2000)* (viď. Obr. 1) obsahuje okrem podrobného popisu činnosti a histórie 111 remeselníckych cechov, 80 farebných reprodukcí cechových erbov, veľké množstvo (7 strán) odkazov na literatúru, mnoho reprodukcí cechových listín, litografií a fotografií. Kniha je unikátom v slovenskej literatúre faktu a je cenným príspevkom do našej historiografie.

Obr. 1 Kniha *Remeselnícke cechové organizácie na Slovensku (2000)*

Zoznam bibliografických odkazov

MOCZERNIUK, J. 1993. Jozef Mrzúch Majerech, historik Ilavy, odborník na cechovníctvo. In: *Obzor*. Roč. 3 (26), č. 50-51, s. 5.

BORČÁNYI, Jozef, 1994. *Literárnym Považím*. Žilina: Scientia medica. ISBN 80-967199-0-4.

Naši rodáci : Jozef Majerech. 1995. In: *Ilavský mesačník*. Roč. 1, č. 3, s. 2.

Jozef Majerech-Mrzúch uzavrel knihu svojho života. 1999. In: *Považie*. Roč. 9, č. 9, s. 6.

Odišiel historik Ilavy Jozef Mrzúch-Majerech : bol kronikou mesta. 1999. In: *Obzor*. Roč. 9 /32/, č. 37, s. 4.

Remeselnícke cechové organizácie na Slovensku. 2000. In: *Považie*. Roč. 10, č. 5, s. 19.

Vzácný muž veľkého ducha. 2000. In: *Korzár : Trenčiansky hlas extra*. Roč. 1, č. 89, s. 1.

SILNICKÁ, Oľga, 2004. Cechy a remeslá na Slovensku. In: *Národná osveta*. Roč. 14, č. 7, s. 19.

Spomienka. 2009. In: *Ilavský mesačník*. — Roč. XV, č. 9, s. 2.

Pripomínáme si : Jozef Majerech Mrzúch. 2010. In: *Ilavský mesačník*. — Roč. XVI, č. 1-2, s. 4.

Pri každej príležitosti historik Jozef Majerech-Mrzúch zdôrazňoval:

„ Vy, mladí, zaujímajte sa o históriu nášho mesta, zakladajte krúžky histórie, pokračujte v zberateľskej činnosti pre obohatenie zbierok mestského múzea. Málo miest má takú bohatú históriu, ako naše mesto!“ (Moczerniuk, 1993)

Názov: **Jozef Majerech-Mrzúch** (95. výročie narodenia)

Zostavila: Mgr. Jana Stavárová

Zodpovedný redaktor: Mgr. Ivana Knappová

Vydavateľ : Považská knižnica v Považskej Bystrici

Rok vydania: 2015